

มุมมองต่อหลัก “Field of Play” ในกฎหมายกีฬา Perspectives on the “Field of Play” Doctrine in Sports Law

ปีติเทพ อยู่ยืนยง¹ Pedithep Youyuenyong¹

¹คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ¹Faculty of Law, Chiang Mai University

Corresponding Author,: E-Mail pedithep.y@cmu.ac.th

Received 27 January, 2026

Revised 28 May, 2026

Accepted 12 June, 2026

บทคัดย่อ

หลัก “Field of Play” ถือเป็นหลักการพื้นฐานในการปกป้องความเป็นอิสระของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬา และถือเป็นสิ่งสำคัญใช้ในการปกป้องให้คำตัดสินในสนามกีฬาของพวกเขาเหล่านี้เป็นที่ยุติ หลักการนี้ครอบคลุมไปถึงคุณค่าที่สำคัญเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ยุติธรรมในการแข่งขันกีฬา อันถือเป็นแก่นแท้ของความยุติธรรมในการกีฬาที่คุ้มครองไปถึงอำนาจอิสระของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาระหว่างการแข่งขันกีฬา การมีหลอมรวมของคุณค่าเหล่านี้ต่อความเป็นอิสระของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬา ได้รับการกำหนดอย่างชัดเจนภายใต้ lex ludica (กฎหมายของเกม) และ lex sportiva (กฎระเบียบของกีฬาระดับสากล) องค์การระดับข้อพิพาทในหลากหลายชนิดกีฬามักปฏิเสธที่จะกลับคำตัดสินของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาที่เกิดขึ้นในสนาม (เช่น การทำฟาวล์ การหักคะแนน หรือการตัดสินที่ผิดพลาด) เว้นแต่นักกีฬาและทีมจะพิสูจน์ได้อย่างแน่ชัดว่ามีกรรมการทำหน้าที่อย่างมีอคติ ไม่ยุติธรรม มีเจตนาทุจริต กระทำตามอำเภอใจ หรือกระทำผิดกฎหมายอย่างร้ายแรง) อย่างไรก็ตาม สถาบันเหล่านี้กลับทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์หลัก “Field of Play” โดยตรวจสอบให้แน่ใจว่าคำตัดสินในสนามกีฬาที่เกิดจากการทำหน้าที่ของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬานั้นเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของหลักที่กล่าวมานี้อย่างเคร่งครัด ซึ่งศาลอนุญาโตตุลาการทางการกีฬา (ศาล CAS) ก็ออกมาทำหน้าที่ปกป้องหลักการนี้ เสมือนเป็นผู้พิทักษ์สูงสุด โดยทำหน้าที่ปกป้องคำตัดสินในสนามกีฬาของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาเช่นว่านี้ ให้เป็นสิ่งที่ยุติ

คำสำคัญ: มุมมอง, หลัก Field of Play, กฎหมายกีฬา

Abstract:

The "field of play" doctrine constitutes a fundamental principle of protection of autonomy of judges, referees, or umpires during a sports competition and is viewed as an essential protection of finality of their autonomous decisions on the fields. This doctrine, which encompasses significant values associated with fairness in sports games, is core to the sports justice for protecting autonomous powers of judges, referees, or umpires during a sports competition. The contribution of these values to autonomy of judges, referees, or umpires has been established by the *lex ludica* (law of the game) and *lex sportiva* (rules and regulations of global sports). Main dispute-resolution bodies in various sports jurisdictions generally refuse to overturn on-field decisions by referees, umpires, or judges (such as fouls, point deductions, or disqualifications) unless athletes and teams clearly prove bias, unfair, bad faith, arbitrariness, or a gross legal error. However, they sometimes serve as the guardians of "field of play" doctrine by ensuring that all autonomous decisions on the fields strictly adhere to the foundational principles of this doctrine. The Court of Arbitration for Sport (CAS) also protects this doctrine by acting as the ultimate guardian of finality of their autonomous decisions in the fields

Keywords: Perspectives, Field of Play Doctrine, Sports Law

บทนำ

การแข่งขันกีฬา (Sports Competition) ประกอบไปด้วยการที่คู่ต่อสู้ประชันความสามารถด้านกีฬาตั้งแต่สองฝ่ายหรือสองทีมขึ้นไป โดยมีเป้าหมายเพื่อแข่งขันชิงชัยชนะระหว่างกันหรือแข่งขันกันเพื่อที่จะได้ครอบครองรางวัลในฐานะผู้ชนะ เหตุนี้เองในการแข่งขันกีฬาจึงมักมีการวางกฎกติกาในการแข่งขันกีฬาหรือ *Lex Ludica* เอาไว้ เพื่อให้กฎกติกาเหล่านี้ถูกใช้เป็นแนวทางในการแข่งขันกีฬาสากลร่วมกัน อันนำมาซึ่งการแข่งขันกีฬาให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและดำรงไว้ซึ่งความบริสุทธิ์ ยุติธรรม กฎกติกาเหล่านี้มักเกิดขึ้นจากองค์กรบริหารปกครองกีฬา (Sports Governing Bodies หรือ SGBs) เช่น สหพันธ์กีฬานานาชาติ (International Sports Federations หรือ IFs) ใช้วางหลักเกณฑ์ควบคุมพฤติกรรมของนักกีฬาและความประพฤติของบุคลากรทางการกีฬาระหว่างที่การแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่ ด้วยเหตุนี้เององค์กรบริหารปกครองกีฬาจึงมักแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลธรรมดาผู้มีความรู้ความสามารถด้านกีฬาหรือความประสบการณ์ด้านกีฬาในแต่ละชนิดกีฬา มาทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสิน (Referees) หรือผู้ชี้ขาด (Judges) โดยบุคคลเหล่านี้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ตัดสินหรือชี้ขาดไปในทางหนึ่งทางใดเพื่อบังคับใช้กฎกติกาในการแข่งขันกีฬาให้เป็นไปอย่างมีแบบแผน เพื่อให้การแข่งขันกีฬาดำเนินไปอย่างราบรื่นและดำรงไว้ซึ่งความบริสุทธิ์ ยุติธรรม โดยผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดต้องดูแลข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น พร้อมกับปรับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้เข้ากับกฎกติกาในการแข่งขันกีฬาเพื่ออำนวยความสะดวก ยุติธรรมให้เกิดขึ้นในการแข่งขันกีฬา มีหน้าที่การแข่งขันกีฬาให้เป็นไปอย่างมีแบบแผนและเป็น

ระเบียบเรียบร้อย ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดมักต้องผ่านการคัดเลือกอย่างเข้มงวดตามคุณสมบัติและสมรรถนะที่จำเป็น สำหรับการทำหน้าที่ผู้ตัดสิน (Judges) หรือผู้ชี้ขาด (Referees หรือ Umpires) เช่น ความรู้ความสามารถ ทักษะ หรือประสบการณ์ในการตัดสินหรือชี้ขาดการแข่งขันกีฬา เป็นต้น

เหตุนี้ผู้คนในวงการกีฬาจึงเคารพยกย่องและยอมรับนับถือผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาด เพราะไม่เพียงบุคคลเหล่านี้จะมีลักษณะและคุณสมบัติตามมาตรฐานการเป็นผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดตามข้อกำหนดเกี่ยวกับองค์ประกอบ คุณสมบัติ คุณลักษณะและวิธีการได้มา ที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติหน้าที่ในการแข่งขันกีฬาเท่านั้น แต่บุคคลเหล่านี้ต้องยึดมั่นถือมั่นจริยธรรม (Ethics) ในการเป็นผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดตามเกณฑ์มาตรฐานของการเป็นผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดที่องค์กรบริหารปกครองกีฬาได้กำหนดขึ้น ประกอบกับบุคคลเหล่านี้ยังต้องยึดจรรยาบรรณ (Code of Conducts) (Schreiber, 2018) เพื่อให้ตนนั้นทำหน้าที่ของตนอย่างซื่อสัตย์หรือดำรงชีวิตของตนอย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรี สมกับที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดการแข่งขันกีฬา (Mohamadinejad, Mirsafian, Nemes, & Soltanhoseini, 2012)

อนึ่ง การที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดจะปฏิบัติหน้าที่ให้ได้รับการยอมรับและเป็นที่น่าเชื่อถือ ก็ควรมีหลักการพื้นฐานที่ใช้ยึดถือในการความแน่นอนในการปฏิบัติงานในฐานะผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาด ให้สาธารณชนได้มั่นใจในคำตัดสินว่าผลของคำตัดสินมีความแน่นอนไม่อาจเปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมาได้หรือผลของคำตัดสินมีความชัดเจนจนสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬา สำหรับหลักการพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ผู้คนในวงการกีฬายอมรับนับถือว่าคำตัดสินของผู้ตัดสินหรือคำชี้ขาดของผู้ชี้ขาดในระหว่างที่การแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่ให้มีความเป็นที่สุด (Finality) (Berman, 2010) โดยเมื่อผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดได้ตัดสินหรือชี้ขาดในการแข่งขันกีฬาแล้ว คำตัดสินหรือคำชี้ขาดนั้นให้ถือเป็นที่สุด (Final) มีผลผูกพันคู่แข่งขันทุกฝ่าย และมีผลเป็นการระงับข้อพิพาทหรือยุติข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในเกมการแข่งขันกีฬาระหว่างการแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่อย่างเด็ดขาด หลักการนี้ ได้แก่ หลัก “Field of Play”

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายให้เห็นชัดเกี่ยวกับแนวคิดของหลัก “Field of Play” โดยอธิบายความหมาย ขอบเขต ความเชื่อมโยงกับ “Lex Ludica” (กฎกติกาของเกมกีฬา) และ “Lex Sportiva” (กฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาสากล) ตามการกำกับดูแลตนเองขององค์กรบริหารปกครองกีฬา และการอ้างอิงเหตุผลสนับสนุน การวิเคราะห์ยังแยกแยะประเด็นความเป็นอิสระของผู้ตัดสิน หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาออกจากความเป็นอิสระของในการใช้อำนาจบริหารปกครองกีฬาขององค์กรบริหารปกครองกีฬา รวมไปถึงความเป็นอิสระจากการแทรกแซงของรัฐท้ายที่สุดบทความฉบับนี้นำเสนอความท้าทายที่ศาล CAS อาจจะต้องเผชิญในอนาคต

หลัก “Field of Play”

ในรอบหลายปีที่ผ่านมากระบวนการยุติธรรมทางกีฬา (Sports Judicial Processes) ได้มีการพัฒนาหลักการ (Doctrines) เพื่อผู้บังคับใช้กฎหมายกีฬาหรือผู้มีส่วนร่วมในการบริหารปกครองกีฬา ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับวงการกีฬายอมรับนับถือ จนนำมาใช้อ้างอิงเพื่อให้ความยุติธรรมแก่คู่ขัดแย้งหรือคู่พิพาทที่น่าข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทขึ้นสู่กระบวนการยุติธรรมทางกีฬา (Coccia, 2024) ดังเหตุได้ว่าหลักการที่ถูกพัฒนาขึ้นอาจถูกบรรจุเอาไว้ในกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาที่กำหนดสาระสำคัญของสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานด้านกีฬาเอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือบรรจุข้อห้ามประกอบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือห้ามประพฤติปฏิบัติที่สร้างความเสียหายแก่ผู้ร่วมวงการกีฬาเดียวกันเอาไว้อย่างชัดเจนเท่านั้น แต่กระนั้นผู้ใช้กฎหมายที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางกีฬาที่ต้องใช้หลักการต่าง ๆ เหล่านี้ ประกอบการพิจารณาข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทเพื่อจะบังคับให้เป็นไปตามสิทธิ หน้าที่หรือความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานด้านกีฬาหรือผู้คนในวงการกีฬา เพื่อก่อให้เกิดผลเป็นไปตามกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาที่องค์กรบริหารปกครองกีฬาได้วางเอาไว้ หลักการนี้ใช้เป็นแนวทางในการตีความหรืออุดช่องว่างของกฎหมายกีฬา (Sports Law) เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายกฎหมายกีฬาเพื่อควบคุมความประพฤติของผู้คนในวงการกีฬาให้ผูกพันปฏิบัติตามเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับทุกฝ่าย อีกทั้งหลักการนี้ยังอาจนำมาใช้กำหนดว่าพฤติกรรมแบบใดหรือความประพฤติอย่างไร ผู้มีพฤติกรรมหรือแสดงความประพฤติเช่นไรจะต้องเผชิญความรับผิดชอบหรือไม่ต้องเผชิญความรับผิดชอบ

ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดเป็นผู้บังคับใช้ “กฎกติกาในการแข่งขันกีฬา” หรือ “Lex Ludica” (Law of the Game) เพื่อให้การแข่งขันกีฬาสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม (Cornelius, 2004) องค์กรบริการปกครองกีฬามักกำหนดมาตรฐานความประพฤติที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดต้องยึดถือในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ในสนามกีฬา เพื่อดำรงรักษาชื่อเสียงเกียรติคุณของวงการกีฬา และรักษาความน่าเชื่อถือของผู้ปฏิบัติงานในฐานะผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในการแข่งขันกีฬา ตลอดจนคุ้มครองผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการแข่งขันกีฬาไม่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดที่ไม่เป็นไปตามกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาหรือไม่ตรงตามที่กฎหมายบ้านเมืองกำหนดเอาไว้ โดยการปฏิบัติหน้าที่ต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อการแข่งขันกีฬาหรือวงการกีฬาอย่างสูงสุด (Mew & Cornelius, 2012) นอกจากนี้ยังมีหลักการมาคุ้มครองความเป็นอิสระของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดที่ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างที่การแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่ หากผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดกระทำหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตอันฝ่าฝืนต่อกฎระเบียบ การใช้ดุลพินิจของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดให้ถือเป็นที่สุด (Finality of Results) แต่หากผู้ตัดสิน

หรือผู้ชี้ขาดกระทำหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่ซื่อสัตย์สุจริต ทุจริตอันฝ่าฝืนต่อกฎระเบียบ ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดไม่เพียงต้องรับผิดชอบวินัยเป็นการส่วนตัวเท่านั้น แต่ยังอาจเปิดช่องหรือเปิดโอกาสให้บุคคลที่สามมาทบทวนความชอบด้วยกฎระเบียบของการทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดได้ (Easterbrook & Sufi, 2024)

หลัก “Field of Play” ได้แก่ หลักที่ผู้คนในวงการกีฬายอมรับนับถือร่วมกันว่าการใช้อำนาจตัดสินหรือชี้ขาดของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในระหว่างที่การแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่นั้น ถือเป็นการใช้อำนาจอย่างอิสระ โดยที่องค์กรบริหารปกครองกีฬาที่แต่งตั้ง มอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดมาทำหน้าที่ก็ไม่อาจก้าวล่วงการใช้อำนาจของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในระหว่างที่การแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่ได้ อีกทั้งศาลในฐานะสถาบันตุลาการของรัฐหรือหน่วยงานภายนอกการแข่งขันกีฬาก็ไม่อาจก้าวล่วงการใช้ดุลพินิจในการตัดสินหรือชี้ขาดเกมการแข่งขันกีฬาในสนามของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในระหว่างที่การแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่หรือภายหลังจากการแข่งขันกีฬาเสร็จสิ้นแล้ว (Israel, 2025) หลักเช่นนี้เป็นหลักในการทำหน้าที่ของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสนามกีฬา (Fields) ระหว่างการแข่งขันกีฬา (Competition) กำลังดำเนินอยู่หรือการเล่นกีฬา (Play) ในสนามกำลังดำเนินต่อไป เท่ากับว่าหลักนี้ประกันความเป็นอิสระความเป็นอิสระ (Independence) และความเป็นกลางไม่เข้าข้างคู่แข่งฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (Impartiality) ของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาด เพื่อให้เกมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุดหยุดลงและการแข่งขันดำเนินต่อไปได้อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดต้องปฏิบัติหน้าที่ในสนามกีฬาอย่างเป็นอิสระ โดยไม่ปล่อยให้เกิดการแทรกแซงจากองค์กรหนึ่งองค์กรใดหรือไม่อยู่ในสภาพที่ถูกครอบงำการทำหน้าที่จากบุคคลหนึ่งบุคคลใด เพื่อให้สาธารณะชนเลื่อมใสศรัทธาในการแข่งขันกีฬาและมีความเชื่อมั่นว่าเกมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาดำเนินไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมแท้จริง (Lebbon, 2012)

จากที่กล่าวถึงนิยามและขอบเขตของหลัก “Field of Play” ในข้างต้น แสดงให้เห็นถึงบริบทของหลัก “Field of Play” ที่มุ่งปกป้องคุ้มครองการตัดสินหรือการชี้ขาดของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดระหว่างที่เกมการแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่ ซึ่งการทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดดังกล่าวย่อมเป็นไปตามหลักความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสนาม เพื่อกำหนดในการตัดสินหรือชี้ขาดอันนำไปสู่การดำรงความบริสุทธิ์ยุติธรรมให้คงอยู่คู่การแข่งขันกีฬาและทำให้การแข่งขันกีฬาที่กำลังดำเนินอยู่นั้นดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น ไม่มีอุปสรรคขวางกั้นหรือมีปัญหาทำให้สะดุดหยุดลง แม้ไม่มีการบัญญัติศัพท์ในการจัดการกีฬาของไทยหรือการกำหนดนิยามความหมายในระบบกฎหมายไทย ที่สร้างคำแปลศัพท์บัญญัติเอาไว้เป็นภาษาไทยของหลัก “Field of Play” แต่ผู้คนที่อยู่ในวงการกีฬานานาชาติและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมทางการกีฬาสากลต่างรู้ดีและคุ้นเคยว่าหลัก “Field of Play” มี

นิยามความหมาย บริบทแวดล้อมและประโยชน์ที่ได้รับจากการยอมรับนับถืออย่างไร หากพิจารณาจากหลัก “Field of Play” ที่กล่าวมาเป็นภาษาอังกฤษนี้ น่าจะแปลได้เป็นภาษาไทยว่า “สนามแข่งขันกีฬา” นั่นก็คือสถานที่ที่ถูกจัดเอาไว้ใช้สำหรับการจัดการแข่งขันกีฬา แล้วสถานที่นี้ก็ต้องมีมาตรฐานเพื่อให้การแข่งขันกีฬาสามารถดำเนินไปได้อย่างสะดวก ปลอดภัยและไร้อุปสรรค สามารถรองรับนักกีฬา บุคลากรทางการกีฬา ผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ด้านกีฬา และผู้ชมการแข่งขันกีฬาได้อย่างครบถ้วน อีกด้านหนึ่งกิจกรรมในสนามกีฬา นั่นก็คือ การแข่งขันกีฬาจำเป็นต้องมีผู้กำกับดูแลหรือผู้ควบคุมทำให้การแข่งขันกีฬาในสถานที่ดังกล่าวเป็นไปได้อย่างราบรื่น ภายใต้การปรับใช้กฎกติกาที่วงการกีฬายอมรับนับถืออย่างเป็นสากลในการกำกับดูแลและควบคุมการแข่งขันกีฬาให้ดำเนินไปได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม หลัก “Field of Play” จึงใช้คำว่า “Field of Play” หรือ “สนามแข่งขันกีฬา” มุ่งแสดงให้เห็นว่าสถานที่ดังกล่าวต้องมีผู้กำกับดูแลหรือผู้ควบคุมทำให้การแข่งขันกีฬาในสถานที่ดังกล่าวเป็นไปได้อย่างราบรื่น และมุ่งแสดงให้เห็นว่าเขตอำนาจในการตัดสินหรือการชี้ขาดของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดย่อมมีใน “Field of Play” หรือ “สนามแข่งขันกีฬา” ขอบเขตในเชิงพื้นที่ที่มีการจัดการแข่งขันกีฬาหรืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการแข่งขันกีฬาและกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาที่กำหนดว่าผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดใดมีอำนาจตัดสินหรือชี้ขาด เพื่อให้สาธารณชนหรือผู้คนที่ทั่วไปยอมรับนับถือขอบเขตการใช้อำนาจของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในการแข่งขันกีฬา (Jurisdiction of a referee in a sports field) ที่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬา ขอบด้วยกฎกติกาการแข่งขันกีฬา และเป็นธรรมตามกฎหมายบ้านเมือง ในสนามกีฬาผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดจึงมีอำนาจในพื้นที่สนามกีฬา โดยที่ปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายตุลาการของรัฐ รวมทั้งปราศจากการชี้นำ ครอบงำ สั่งการหรือบังคับบัญชาจากบุคคลภายนอกหรือองค์กรภายนอก อีกด้านหนึ่งผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดก็ต้องตัดสินหรือชี้ขาดผูกพันกับข้อเท็จจริงหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสนามกีฬาเท่านั้น

องค์ประกอบของหลัก “Field of Play”

หลัก “Field of Play” องค์ประกอบอันเป็นสาระสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง หลัก “Field of Play” เกิดจากการวางเนื้อหาสาระสำคัญในกฎระเบียบอันเป็นที่ยึดถือเพื่อใช้บริหารปกครองกีฬาอย่างสากลหรือ “Lex Sportiva” ซึ่งกฎระเบียบต่าง ๆ เหล่านี้กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในการแข่งขันกีฬา รวมทั้งจริยธรรม จรรยาบรรณและข้อห้ามประพฤติปฏิบัติในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาด เพื่ออธิบายความว่าการประพฤติปฏิบัติเช่นไรถูกต้อง หรือพฤติกรรมเช่นไรผิด หรือทำลายความบริสุทธิ์ยุติธรรมในการแข่งขันกีฬา (Foster, 2020) เนื้อหาสาระสำคัญดังกล่าวยืนยันถึงผลของการใช้อำนาจทำ

คำตัดสินหรือคำชี้ขาดในสนามกีฬาถือว่าการใช้อำนาจเพื่อให้คำตัดสินหรือคำชี้ขาดเป็นที่สุด (Final Authority) ผลของการใช้อำนาจดังกล่าวนั้นก็คือ ผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการแข่งขันกีฬาในสนามไม่สามารถอุทธรณ์คำตัดสินหรือคำชี้ขาดดังกล่าวได้อีก และทำให้ข้อพิพาท ข้อโต้แย้ง สถานการณ์ หรือเหตุการณ์ได้เสร็จสิ้นอย่างเด็ดขาด ต้องดำเนินการแข่งขันอย่างต่อเนื่องไปในทันที ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการสมาคมกีฬาฟุตบอลระหว่างประเทศ (International Football Association Board หรือ คณะกรรมการ IFAB) ในฐานะที่เป็นองค์กรอิสระ (Independent Body) ทำหน้าที่ในฐานะผู้พิทักษ์ปกป้องกฎกติกาการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาที่จัดการแข่งขันในสหราชอาณาจักร ได้กำหนดกฎระเบียบว่าด้วยหน้าที่ บทบาทและความรับผิดชอบของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในสนามกีฬาระหว่างที่การแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่ ซึ่งกฎระเบียบที่กล่าวมานี้จัดวางบทบาทให้ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดมีสถานะเปรียบเสมือนเป็นผู้พิทักษ์ปกป้องกฎกติกาการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬา (Guardian of Laws of the Game) โดยกำหนดให้ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดสามารถตีความและบังคับใช้กฎกติกาการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาที่การแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่ได้อย่างอิสระ ทั้งยังให้ถือว่าคำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดกระทำขึ้นในสนามเป็นที่สุด นั้นหมายความว่าองค์กรอิสระอย่างคณะกรรมการ IFAB ได้วางกฎระเบียบไปในทางที่ให้ความคุ้มกัน (Immunity) แก่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในสนามกีฬา (International Football Association Board, 2025) เป็นต้น

ประการที่สอง หลัก “Field of Play” เกิดขึ้นมาจากบทบาทของศาลอนุญาโตตุลาการทางการกีฬา (Court of Arbitration for Sport หรือศาล CAS) ในฐานะที่เป็นสถาบันระดับข้อพิพาทชั้นสูงสุดของหลากหลายชนิดกีฬา ที่ไม่เพียงมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทที่อุทธรณ์จากสถาบันระดับข้อพิพาทในแต่ละชนิดกีฬา โดยคำวินิจฉัยชี้ขาดอนุญาโตตุลาการ (Arbitral Award) หรือคำสั่งของศาล CAS ให้ถือเป็นที่สุดและมีผลผูกพันผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Kane, 2003) ทั้งศาล CAS ยังมีบทบาทสำคัญในการวางบรรทัดฐานสร้างหลักกฎหมายเพื่อการบริหารปกครองกีฬาหรือหลักอันเป็นที่ยึดถือเพื่อใช้บริหารปกครองกีฬาอย่างสากล (Lex Sportiva) ผ่านการทำคำวินิจฉัยชี้ขาด (Foster, 2020) ซึ่งคำวินิจฉัยชี้ขาดเดิมจะสร้างหลักการที่ถูกยึดถือโดยทั่วไปหรือจะใช้แนวทางปฏิบัติที่ต้องปฏิบัติตาม (Precedent) ศาล CAS ได้เคยสร้างหลัก “Field of Play” ผ่านการวินิจฉัยข้อพิพาทและตีความกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของศาล CAS ตัวอย่างเช่น คดี Behdad Salimi & National Olympic Committee of the Islamic Republic of Iran (NOCIRI) v. International Weightlifting Federation (IWF) (CAS OG 16/28) (หรือคดี CAS ad hoc Division (OG Rio) 16/028, award of August 21, 2016) ซึ่งมีข้อเท็จจริงเป็นนัยว่า Behdad Salimi นักกีฬายกน้ำหนักอิหร่านกับคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งชาติสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน (National Olympic Committee of the Islamic Republic of Iran หรือ NOCIRI) และคณะกรรมการโอลิมปิกอิหร่าน ได้ยื่น

อุทธรณ์ต่ออนุญาโตตุลาการเฉพาะกิจของศาล (CAS ad hoc Division) ที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร เพื่อขอให้ศาล CAS ใช้อำนาจเปลี่ยนแปลงคำตัดสินของคณะกรรมการตัดสินการแข่งขันหรือ Jury คำวินิจฉัยชี้ขาดของศาล CAS ได้วินิจฉัยโดยให้เหตุผลว่า “ศาล CAS ได้ยืนยันตลอดว่า ศาล CAS ในฐานะสถาบันรับข้อพิพาทชั้นสูงสุด จะไม่วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทไปในทางที่กลับคำตัดสินหรือคำชี้ขาดของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาด หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่บังคับใช้กฎกติกาในการแข่งขันกีฬา เว้นแต่จะมีหลักฐานปรากฏอย่างชัดเจนว่าผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดทำหน้าที่โดยทุจริตผิดกฎระเบียบหรือไม่ชอบด้วยกฎกติกา ศาล CAS ไม่ได้มีความรู้ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญในทุกชนิดกีฬา และทั้งปรากฏว่าศาล CAS ก็ไม่ได้อยู่ในการแข่งขันกีฬาอันเป็นสถานที่เกิดข้อพิพาท อาจถือว่าไม่เป็นธรรมต่อผู้ตัดสิน ผู้ชี้ขาดและนักกีฬา หากศาล CAS ใช้อำนาจไปก้าวล่วงแทรกแซงคำตัดสินหรือคำชี้ขาดของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในสนาม ซึ่งถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญเยี่ยงผู้ปฏิบัติงานด้านเทคนิคตามตำแหน่งหน้าที่ของตนโดยตรง เหตุผลที่ศาล CAS หยิบยกขึ้นมาเป็นการนำเอาหลัก “Field of Play” มาใช้เพื่อทำให้การแข่งขันกีฬาที่ดำเนินไปในสนามกีฬาไม่สะดุดหยุดลงและสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดการขัดจังหวะการแข่งขันกีฬาที่กำลังดำเนินอยู่ในสนามจากการอุทธรณ์ต่อผู้ตัดสิน ผู้ชี้ขาดหรืออนุญาโตตุลาการเฉพาะกิจของศาล CAS” (Court of Arbitration for Sport, 2016) เป็นต้น

ประการที่สาม การพัฒนาหลัก “Field of Play” เกิดขึ้นบนพื้นฐานของหลักอิสระในการบริหารปกครองและกำกับดูแลตนเองของแต่ละชนิดกีฬา (Autonomy of Sports) (Smirnova et al., 2025) การอำนาจขององค์กรบริหารปกครองกีฬาในการตัดสินใจวางขอบเขตและบริบททางกฎกติกาการแข่งขันกีฬาและกฎระเบียบในการบริหารปกครองกีฬาของตนเองเองและด้วยตนเองทั้งในทางการกำกับดูแลตนเองและในทางการให้บรรดาสมาชิก (และบุคคลผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชนิดกีฬาของตน) เหตุนี้เองหลัก “Field of Play” ต้องถูกยอมรับนับถือจากบรรดาสมาชิกขององค์กรบริหารปกครองกีฬาและผู้ยอมรับตนผูกพันเข้ามาอยู่ภายใต้อำนาจบริหารปกครองกีฬาต้องนับถือปฏิบัติตามหลักการนี้

ประการที่สี่ ความเป็นที่สุดของคำตัดสิน (Finality of Decision) ได้แก่ คำตัดสินหรือคำชี้ขาดอันถือเป็นที่สุด (Final Decisions) ที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดได้ใช้อำนาจทำขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ตนมีอำนาจทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดเท่านั้น ซึ่งผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดมักมีอำนาจในช่วงเวลาดังแต่ก่อนการแข่งขันกีฬากำลังจะเริ่ม (Pre-Match Inspection) (เช่น การใช้อำนาจตรวจสอบความปลอดภัยและความเรียบร้อยของสนามกีฬาก่อนการแข่งขันกีฬากำลังจะเริ่ม) ไปจนถึงผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดเดินออกจากสนามกีฬาภายหลังจากการแข่งขันกีฬาสิ้นสุดลง (Leaving the Field of Play After the Match Ends) เมื่อผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดเดินออกจากสนามกีฬาภายหลังจากการแข่งขันกีฬาสิ้นสุดลงแล้ว ให้ถือว่าอำนาจตัดสินหรืออำนาจชี้ขาดของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในการแข่งขันกีฬาดังกล่าวสิ้นสุดลง การใช้อำนาจของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในการทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดในสนามกีฬาย่อมสิ้นสุดลง กล่าวอีกนัยหนึ่งคำตัดสินหรือคำชี้

ขาดที่สร้างขึ้นระหว่างระยะเวลาที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดมีอำนาจให้ถือว่าเสร็จสิ้นเด็ดขาด ไม่อาจขอให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขหรืออุทธรณ์ได้อีก ยิ่งไปกว่านั้นคำตัดสินหรือคำชี้ขาดอันถือเป็นที่สุด เป็นคำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดได้ใช้อำนาจทำขึ้นสถานที่ที่ตนมีอำนาจทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดเท่านั้น โดยทั่วไปองค์กรบริหารปกครองกีฬามักวางกฎกติกาการแข่งขันกีฬาที่ให้อำนาจแก่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดสามารถทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดอย่างหนึ่งอย่างใดในสนามกีฬา (On-Field) ซึ่งสนามกีฬาถือเป็นเขตอำนาจในเชิงพื้นที่แรกที่สำคัญสำหรับการทำหน้าที่ของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดเพื่อการแข่งขันทกีฬาคาดำเนินต่อไปได้อย่างปลอดภัยและเป็นไปอย่างราบรื่น แต่กระนั้นเพื่อเป็นการรักษาวินัยให้เกิดขึ้นในเวลาที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬา องค์กรบริหารปกครองกีฬาจึงให้อำนาจแก่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดเพื่อตัดสินหรือชี้ขาดหลังจากที่การแข่งขันกีฬาสิ้นสุด ก็ต่อเมื่อมีการกระทำผิดวินัยของนักกีฬาหรือบุคลากรทางการกีฬาเกิดขึ้นทันทีทันใดภายหลังจากการแข่งขันกีฬาสิ้นสุดลงแล้ว (Immediate Post-Match Incidents) (Elite Law, n.d.)

ข้อยกเว้นหลัก “Field of Play”

แม้ว่าหลัก “Field of Play” ค้ำครองความเป็นอิสระของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดที่กำลังทำหน้าที่ในสนามกีฬาระหว่างที่การแข่งขันกีฬากำลังดำเนินไป นั้นหมายความว่าผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดสามารถใช้ดุลพินิจในการใช้อำนาจทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในการแข่งขันกีฬาที่กำลังดำเนินอยู่หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสนามแข่งขันกีฬา ซึ่งหลัก “Field of Play” มุ่งเน้นรับรองความเป็นอิสระในการทำหน้าอย่างเป็นกลางและการทำหน้าที่โดยไม่ถูกรบกวนหรือแทรกแซงจากอิทธิพลภายนอก แต่ถ้าผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่เป็นกลางและไม่ยุติธรรมแล้ว หลักนี้ก็ไม่อาจถูกอ้างอิงมาใช้คุ้มครองมีความเป็นอิสระในการทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดภายใต้กฎกติกาการแข่งขันกีฬา หรือแม้กระทั่งไม่อาจถูกอ้างอิงมาใช้รับรองความเป็นที่สุดของคำตัดสินหรือคำชี้ขาดของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดขณะทำหน้าที่ในการแข่งขันกีฬา กล่าวอีกนัยหนึ่งถ้าการตัดสินเป็นไปอย่างไม่เป็นกลางหรือการชี้ขาดเป็นไปอย่างไม่บริสุทธิ์ยุติธรรมแล้ว ให้ถือว่าคำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดได้ทำขึ้นในการแข่งขันกีฬายังไม่เป็นที่ยุติหรือไม่เป็นที่สุด ผู้ถูกโต้แย้งสิทธิสามารถขอให้ทบทวน (Review) การถูกโต้แย้งสิทธิตามคำตัดสินหรือคำชี้ขาดในประเด็นเดิมได้ เพื่อยุติการถูกโต้แย้งสิทธิในการแข่งขันกีฬาและระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการทำหน้าที่อย่างไม่เป็นกลางหรือไม่บริสุทธิ์ยุติธรรมของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาด ไม่ให้ถือว่าคำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วยกฎกติกาการแข่งขันกีฬาหรือไม่เป็นไปตามกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬามีสภาพเด็ดขาดที่ทำให้คำตัดสินหรือคำชี้ขาดเป็นที่สุด เหตุนี้เองจึงมีข้อยกเว้นของหลัก “Field of Play” ดังต่อไปนี้

(ก) การทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดอันมีเจตนาทุจริต (Bad Faith) และการคอร์รัปชัน (Corruption) ด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดในทางที่มีชอบ เพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตัวของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดเอง หรือสร้างผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ระหว่างตนเองกับทีมที่ได้ผลดีจากคำตัดสินหรือคำชี้ขาดของตน (เช่น การรับสินบน (Bribery Scandal) จากทีมกีฬาหรือธุรกิจพนัน) การใช้อำนาจหน้าที่ทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดเช่นว่านี้ไม่เพียงสร้างความเสียหายต่อความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ของวงการกีฬาแล้ว แต่ยังมีผลทำให้คำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดได้ทำขึ้นในการแข่งขันกีฬายังไม่เป็นที่ยุติหรือไม่เป็นที่ยุติ สามารถถูกสถาบันใช้อำนาจบริหารปกครองกีฬาขององค์กรบริหารปกครองกีฬา สถาบันระดับข้อพิพาททางการกีฬาขององค์กรบริหารปกครองกีฬาหรือศาล CAS สามารถถูกพิจารณาทบทวนความเคารพกฎกติกา ความถูกต้องตามกฎหมาย กระบี่เบี่ยง หรือความชอบด้วยกฎหมายได้

(ข) การทำหน้าที่ฝ่าฝืนต่อกฎกติกาการแข่งขันกีฬา (Violations of Law of the Games) โดยผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดทำหน้าที่ไม่เป็นไปตามกฎกติกาการแข่งขันกีฬาเสียเอง มีความประพฤติหรือแสดงพฤติกรรมอันฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตั้งเอาเป็นมาตรฐานการตัดสินหรือการชี้ขาดในการแข่งขันกีฬา

(ค) การใช้ดุลพินิจไม่ชอบด้วยกฎกติกา (Arbitrary Discretion) ใช้อำนาจตัดสินหรือชี้ขาดการแข่งขันกีฬา โดยปราศจากการอ้างอิงเหตุผลที่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการแข่งขันกีฬา หรือไม่ปฏิบัติตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการแข่งขันกีฬา ส่งผลให้การตัดสินหรือชี้ขาดดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎกติกาการแข่งขันกีฬาหรือกระเบียบว่าด้วยวินัยของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาด เช่น การจงใจกลั่นแกล้งให้ทีมหนึ่งทีมใดเสียหาย การใช้อำนาจตามอำเภอใจไม่สนใจเคารพต่อกฎกติกา ฯลฯ

(ง) ความผิดพลาดหรือบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นได้ในกระบวนการทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาด (Procedural Errors) ที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการที่กฎกติกาการแข่งขันกีฬา กำหนดเอาไว้ ส่งผลให้คำตัดสินหรือคำชี้ขาดถูกทบทวนความชอบด้วยกฎกระเบียบหรือความถูกต้องตามกติกาในภายหลัง ทั้งนี้การไม่ยึดถือขั้นตอนหรือกระบวนการที่กำหนดเอาไว้ไม่เพียงส่งผลต่อคำตัดสินหรือคำชี้ขาดของตนเองแล้ว ยังอาจเป็นผลโดยตรงให้เกิดความเสียหายต่อนักกีฬามาจากความผิดพลาดของตนเองด้วย เช่น คดี Romanian Gymnastics Federation & Bărbosu v. Fédération Internationale de Gymnastique & Sacchi, CAS OG 24/15 (Ad Hoc Div. (Oly. Games)) (Court of Arbitration for Sport 2024, August 14) อันเป็นข้อพิพาทระหว่างสหพันธ์กีฬายิมนาสติกโรมาเนีย (Romanian Gymnastics Federation) (และ Ana Bărbosu นักกีฬาทีมชาติโรมาเนีย) กับ Donatella Sacchi ในฐานะประธานคณะกรรมการผู้ตัดสินทางเทคนิคยิมนาสติกสากลประเภทหญิงของสหพันธ์ยิมนาสติกสากล (President of the Women's Artistic Gymnastics Technical Committee of the Fédération Internationale de

Gymnastique) ที่เกิดขึ้นในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ปารีส 2024 (Olympic Games Paris 2024) เพราะเหตุว่า Ana Bărbosu นักกีฬายิมนาสติกประเภทหญิงทีมชาติโรมาเนียได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬากับ Jordan Chiles นักกีฬายิมนาสติกประเภทหญิงทีมชาติสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่า Jordan Chiles ได้ลงทำการแข่งขันเป็นคนสุดท้ายภายหลังจากที่ Ana Bărbosu ได้แข่งขันไปเรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่า Jordan Chiles มีผลคะแนนจากการแข่งขันน้อยกว่า Ana Bărbosu ผู้ฝึกสอนของ Jordan Chiles จึงสอบถามทักท้วงผลคำตัดสินในการแข่งขันกีฬาดังกล่าว เป็นเหตุให้กรรมการผู้ตัดสินทางเทคนิคที่ปฏิบัติหน้าที่ในขณะนั้น เปลี่ยนแปลงแก้ไขผลคำตัดสิน กลายเป็นว่า Jordan Chiles มีคะแนนเหนือกว่า Ana Bărbosu ผลที่ตามมาทำให้ Jordan Chiles ได้รางวัลเหรียญทองแดงในการแข่งขันดังกล่าว Jordan Chiles จึงได้รับรางวัลเหรียญทองแดง เพราะกรรมการรับคำทักท้วงจากผู้ฝึกสอนของ Jordan Chiles และปรับคะแนนของ Jordan Chiles ให้สูงขึ้น เหตุนี้เอง Ana Bărbosu จึงพลาตรางวัลเหรียญทองแดงในการแข่งขันกีฬาดังกล่าวไป Ana Bărbosu จึงยื่นฟ้องต่อศาลอนุญาโตตุลาการเฉพาะกิจของศาล CAS ซึ่งทำปฏิบัติหน้าที่ระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ปารีส 2024 สหพันธ์กีฬายิมนาสติกโรมาเนียได้แย้งว่าผู้ฝึกสอนของ Jordan Chiles ยื่นสอบถามทักท้วงผลคำตัดสินในการแข่งขันกีฬาดังกล่าวล่าช้าจากกฎระเบียบ 4 วินาที (ระยะเวลาในการยื่นสอบถามทักท้วงผลการแข่งขันตามปกติคือ 1 นาที นับแต่คำตัดสินหรือคำชี้ขาด (ประกาศผลคะแนนจากการแข่งขัน) ได้ปรากฏขึ้นในสนาม) และผู้ตัดสินทางเทคนิคกลับรับคำตอบทักท้วงอันถือว่าไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาการแข่งขันกีฬาอย่างเคร่งครัด เหตุนี้เองในเวลาต่อมาศาล CAS จึงวินิจฉัยชี้ขาดให้สหพันธ์กีฬายิมนาสติกโรมาเนียและ Ana Bărbosu นักกีฬาทีมชาติโรมาเนียเป็นฝ่ายชนะคดี และด้วยผลของคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาล CAS ที่ให้ Ana Bărbosu เป็นฝ่ายชนะคดี ผลที่ตามมาทำให้ Ana Bărbosu ได้รับรางวัลเหรียญทองแดงจากการแข่งขันกีฬาดังกล่าวไป (Court of Arbitration for Sport, 2024) เป็นต้น

(จ) คำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดได้ทำขึ้นในสนามอาจถูกท้าทาย (Challenge) เมื่อนักกีฬาที่กำลังเล่นกีฬาหรือนุคลากรทางการกีฬาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสนามเห็นว่าการตัดสินไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริงหรือการชี้ขาดบกพร่องไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในสนามกีฬา ผู้ตัดสิน ผู้ชี้ขาด หรือเจ้าหน้าที่ในสนามที่เกี่ยวข้อง (เจ้าหน้าที่ VAR) อาจใช้สิทธิท้าทายคำตัดสินหรือคำชี้ขาดดังกล่าวด้วยการขอระบบผู้ช่วยผู้ตัดสินใช้วิดีโอ (Video Assistant Referee หรือ VAR) ใช้ภาพวิดีโอที่ถ่ายไว้ตลอดเวลาในขณะที่การแข่งขันกำลังดำเนินอยู่นั้น เป็นหลักฐานอ้างอิงว่ามีข้อบกพร่องในการวินิจฉัยเนื่องจากความเร็วของเกมการแข่งขันที่กำลังดำเนินอยู่ หรือความหลงผิดในการทำชี้ขาดเนื่องจากมีจังหวะก้ำกึ่งหรือไม่ (Menon, 2025) โดยหลายชนิดกีฬาในปัจจุบันมักกำหนดสถานที่ให้ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดสามารถทบทวนคำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่มีข้อบกพร่องหรือความหลงผิด (Referee

Review Area หรือ RRA) ถ้าคำตัดสินหรือคำชี้ขาดมีความบกพร่องหรือหลงผิด ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดสามารถเปลี่ยนผลของคำตัดสินหรือคำชี้ขาดได้ (เช่น การทบทวนผลจากการทำประตู การพิจารณาผลของการทำประตูที่จุดโทษ และการตัดสินให้ใบเหลืองหรือใบแดง เป็นต้น)

ความท้าทายในการใช้หลัก “Field of Play”

วงการกีฬาได้ยอมรับแนวคิดเรื่องการใช้หลัก “Field of Play” อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดกรณีที่ศาล CAS อันเป็นสถาบันระงับข้อพิพาททางการกีฬาระดับสูงสุด ซึ่งองค์กรบริหารปกครอง (เช่น สหพันธ์กีฬานานาชาติ สมาคมกีฬาสากล) มักกำหนดให้ศาล CAS มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับการบริหารปกครองกีฬาที่อุทธรณ์มาจากสถาบันระงับข้อพิพาทขององค์กรบริหารปกครองกีฬาจากที่กล่าวมาในข้างต้นศาล CAS มีบทบาทสำคัญช่วยประกันความศักดิ์สิทธิ์ของหลัก “Field of Play” โดยตรวจสอบว่าผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดได้ใช้อำนาจตัดสินตามที่ถูกδικαกำหนดหรือไม่ หรือใช้อำนาจชี้ขาดโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมหรือไม่ เพื่อคุ้มครองความยุติธรรมที่สุดของคำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่ได้ทำขึ้นในการแข่งขันกีฬาจากการใช้อำนาจโดยชอบด้วยกฎกติกา หรือการปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบวินัย ซึ่งครอบคลุมทั้งการออกคำตัดสินหรือคำชี้ขาดให้เป็นไปตามความเป็นธรรม (O’Leary, 2025)

แม้ว่าวงการกีฬาและกระบวนการยุติธรรมทางการกีฬาจะได้นำหลัก “Field of Play” เข้ามาปรับใช้กับคดีหรือข้อพิพาททางการกีฬามาช้านานแล้ว แต่ยังคงมีปัญหาทางกฎหมายอยู่บางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการให้ความยอมรับนับถือจากวงการอื่น ๆ หรือกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ ต้องยอมรับนับถือหรือเคารพต่อหลัก “Field of Play” ดังเช่นที่วงการกีฬาและกระบวนการยุติธรรมทางการกีฬายอมรับนับถือหรือไม่ เพราะหลัก “Field of Play” ปรากฏอย่างชัดเจนในวงการกีฬาและกระบวนการยุติธรรมทางการกีฬาอันถือเป็นหลักการที่มีวิวัฒนาการมาจากแนวคิดที่ยึดถือที่สืบทอดกันมาอย่างช้านานในวงการกีฬา จนนักกีฬาและบุคลากรทางการกีฬาที่อยู่ในสนามจำเป็นต้องเคารพนับถือคำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่เกิดการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในระหว่างการแข่งขันกีฬา และหากขัดขืนไม่ยินยอมปฏิบัติตามคำตัดสินหรือไม่ยอมรับคำชี้ขาด ก็จะถูกมองว่าผิดชอบชั่วดี ผู้ที่ไม่ยอมรับอาจได้รับผลร้ายเฉพาะตัวหรือส่งผลเสียต่อทีมกีฬาต้นสังกัด สิ่งทีกล่าวนี้นี้เป็นเหมือนว่าเกิดขึ้นในวงการกีฬาอย่างจำเพาะเจาะจง (Ioannidis, 2021) เหตุนี้เองการพัฒนาและการปรับใช้หลัก “Field of Play” ในวงการกีฬาหรือกระบวนการยุติธรรมทางการกีฬา ถือเป็น “ความจำเพาะเจาะจง” หรือ “Specificity of Sports” ที่ใช้เป็นบรรทัดฐานหรือหลักการที่ถูกยึดถือปรากฏเฉพาะในวงการกีฬาเท่านั้น และใช้อ้างอิงในวงการกีฬาได้อย่างทั่วไป แม้ว่าไม่มีกฎกติกาเขียนหลัก “Field of Play” เอาไว้เป็นลักษณะอักษรหรือวางกฎระเบียบมารองรับหลัก “Field of Play” เป็นพิเศษก็ตาม เหตุนี้เองจึงอาจมีปัญห

ตามม่าวางการอื่น ๆ และกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ รวมทั้งเขตอำนาจของกระบวนการยุติธรรมทั่วไป ต้องยอมรับหลัก “Field of Play” หรือไม่

เนื่องด้วยเขตอำนาจการบริหารปกครองกีฬาขององค์กรบริหารปกครองกีฬาในแต่ละชนิดกีฬาสากลนั้นเป็นไปตามหลักการบริหารปกครองที่มีอยู่เหนือบรรดาสมาคมชาตินิยม (National Associations) เท่านั้น เท่ากับว่าถูกคิดว่าเป็นด้วยการแข่งขันกีฬาหรือ “Lex Ludica” กับกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาหรือ “Lex Sportiva” บังคับใช้เหนือบรรดาสมาคมชาตินิยมเพียงเท่านั้น ด้วยเหตุนี้หลัก “Field of Play” จึงถูกยอมรับนับถือและถูกยึดถือเป็นหลักปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเฉพาะในวงการกีฬาสากลเพียงเท่านั้น แต่หากพิจารณาบริบทของการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติในปัจจุบัน การจัดการแข่งขันกีฬาที่ต้องมีผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดทำหน้าที่ทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดในสนามกีฬาดำเนินการหลัก “Field of Play” อาจไม่ได้จำกัดเฉพาะในสนามกีฬาที่ตั้งอยู่บนเขตแดนของประเทศหนึ่งประเทศใดเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการจัดการแข่งขันกีฬาสากลสามารถจัดในสนามกีฬาของประเทศที่มีความพร้อมหรือศักยภาพในการจัดการแข่งขันกีฬาได้

ในการพิจารณาการยึดถือปฏิบัติตามหลัก “Field of Play” ในเขตอำนาจการบริหารปกครองกีฬาเป็นการเฉพาะนั้น เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการจัดการแข่งขันกีฬาสากลในประเทศที่มีความพร้อมหรือศักยภาพเพียงพอที่จะจัดการแข่งขันกีฬาได้ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงสถานที่จัดการแข่งขัน และทำให้ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดต้องไปปฏิบัติหน้าที่โดยมีการปรับใช้หลัก “Field of Play” ให้เข้ากับการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในสนามกีฬา ณ ที่ตั้งอยู่ในสถานที่แห่งใดในโลกก็ได้ จึงมีความท้าทายที่ว่าหลัก “Field of Play” แม้จะถูกยึดถือมาช้านานในวงการกีฬาสากลและได้รับการยอมรับในกฎกติกาการแข่งขันกีฬา รวมทั้งกระบวนการระงับข้อพิพาทแต่ละชนิดกีฬาสากลก็ยอมรับหลักการดังกล่าว จนถึงขั้นที่ศาล CAS วินิจฉัยชี้ขาดวางบรรทัดฐานในการปรับใช้หลัก “Field of Play” แต่กระนั้น ถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นภายในรัฐหนึ่งรัฐใดหรือภูมิภาคหนึ่งภูมิภาคใด (ระดับทวีป) ของโลกแล้ว ความท้าทายที่ตามมานั้นก็คือ เขตอำนาจบังคับใช้กฎหมายของรัฐหรือกฎหมายระดับภูมิภาคที่ขึ้นอยู่กับภูมิศาสตร์และพื้นที่ทางกายภาพอันเป็นที่ตั้งของรัฐหรือภูมิภาค (ทวีป) เป็นหลัก หลัก “Field of Play” ที่องค์กรบริหารปกครองกีฬายอมรับนับถืออาจไม่ได้ถูกบัญญัติไว้เป็นกฎหมายบ้านเมืองอย่างชัดเจนหรือนำมาทำให้มีสภาพบังคับที่กลมกลืนกับลักษณะกฎหมายของรัฐหรือกฎหมายระดับภูมิภาคได้ ในทางกลับกันเมื่อองค์กรบริหารปกครองกีฬาไปจัดการแข่งขันกีฬาหรือกำกับดูแลการจัดการแข่งขันกีฬา ณ รัฐหนึ่งรัฐใดหรือภูมิภาคหนึ่งภูมิภาคใดบนโลก ก็ย่อมต้องปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐหรือเคารพกฎหมายของภูมิภาคอย่างเคร่งครัด

แต่เกี่ยวกับประเด็นการปรับใช้หลัก “Field of Play” ในการแข่งขันกีฬาที่จัดขึ้นในประเทศอันเป็นชาติสมาชิกสหภาพยุโรป ศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรป (Court of Justice of the European Union หรือศาล CJEU) ในฐานะที่เป็นสถาบันตุลาการสูงสุดของสหภาพยุโรปได้เคยมีคำวินิจฉัยในคดี C-124/21 P, Judgment ECLI:EU:C:2023:1012, 21/12/2023, International Skating Union v Commission (หรือคดี Case C-124/21 P) ที่ศาล CJEU เคยวินิจฉัยไปในทำนองที่แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างหลัก “Field of Play” อันเป็นหลักที่ยอมรับนับถือในการแข่งขันกีฬาสากล (กฎกติกาการแข่งขันกีฬาโดยแท้) กับกฎหมายแข่งขันทางการค้าสหภาพยุโรป (กฎหมายสหภาพยุโรป) เพราะศาล CJEU วินิจฉัยในทำนองที่ว่า การตัดสินหรือการชี้ขาดของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดที่เกิดขึ้นในสนามกีฬาในระหว่างการแข่งขันกีฬากำหนดดำเนินอยู่ถูกต้องหรือไม่ ไม่ใช่เรื่องที่ศาล CJEU จะใช้อำนาจเข้าไปก้าวก้าวตัดสินว่าถูกผิดแต่อย่างใด แต่ถ้าถูกระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาหรือการวางบรรทัดฐานของศาล CAS เป็นเรื่องที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายแข่งขันทางการค้าสหภาพยุโรป (EU Competition Law) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาไปจำกัดสิทธิในการแข่งขันทางการค้า เมื่อสหพันธ์กีฬาสเกตนานาชาติ (International Skating Union หรือสหพันธ์ ISU) วางกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาของตนไปจำกัดสิทธินักกีฬา ห้ามไม่ให้นักกีฬาภายใต้สังกัดของตนไปแข่งขันกีฬาในการแข่งขันกีฬาที่ไม่ได้รับการรับรอง (Unauthorised Competitions) จากสหพันธ์ ISU ซึ่งจัดโดยองค์กรธุรกิจกีฬาอื่น ๆ อันเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชนคู่แข่งทางการค้าของสหพันธ์ ISU ถ้านักกีฬาภายใต้สังกัดของตนไปเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาที่ไม่ได้รับการรับรองจากสหพันธ์ ISU และไปแข่งขันในการแข่งขันที่องค์กรธุรกิจคู่แข่งทางการค้าของสหภาพ ISU เป็นผู้จัด นักกีฬาดังกล่าวก็จะถูกลงโทษทางวินัยฐานฝ่าฝืนกฎระเบียบว่าด้วยคุณสมบัตินักกีฬา (Eligibility Rules) โดยโทษทางวินัยที่นักกีฬาได้รับในคดีนี้ นั่นก็คือ โทษห้ามลงทำการแข่งขันกีฬาดตลอดชีวิต (Life-Time Bans) นั้นหมายความว่าถูกระเบียบว่าด้วยคุณสมบัตินักกีฬาเช่นว่านี้ฝ่าฝืนหลักการพื้นฐานของกฎหมายแข่งขันทางการค้าสหภาพยุโรปที่ปรากฏในมาตรา 101 และมาตรา 102 ของสนธิสัญญาว่าด้วยการทำงานของสหภาพยุโรป (Treaty on the Functioning of the European Union หรือ TFEU) (European Union, 2012) (แม้ข้อพิพาทระหว่างนักกีฬากับสหภาพ ISU ดันสังกัด จะเคยถูกนำขึ้นสู่การวินิจฉัยชี้ขาดของศาล CAS ในคดี CAS 2016/A/4840 International Skating Union (ISU) v Alexandra Malkova, Russian Skating Union (RSU) & Russian Anti-Doping Agency (RUSADA) ซึ่งศาล CAS วินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของ ISU ชอบด้วยกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬา และการลงโทษนักกีฬาก็มีอัตราโทษที่เหมาะสมกับได้สัดส่วนแล้วก็ตาม แต่ท้ายที่สุดศาล CJEU กลับวินิจฉัยว่าการวางกฎระเบียบของสหพันธ์ ISU ในฐานะองค์กรบริหารปกครองกีฬาเช่นว่านี้ เป็นเรื่องของ การวางกฎระเบียบไปในทำนองที่จำกัดการแข่งขันทางการค้าอย่างชัดเจนและจำกัดสิทธิเสรีภาพของนักกีฬาอย่างยิ่งยวด) จากที่หยิบยกกล่าวถึง

คดี Case C-124/21 P ขึ้นมากล่าวในข้างต้นนั้น สังเกตเห็นได้ว่าศาล CJEU ไม่ได้ใช้อำนาจแทรกแซงก้าวล่วงธรรมชาติของเกมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาและการปรับใช้หลัก “Field of Play” ในการแข่งขันกีฬาในการตัดสินหรือการชี้ขาดในสนามกีฬา หากแต่ศาล CJEU เลือกวินิจฉัยเฉพาะประเด็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรีและประเด็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการลงทำการแข่งขันกีฬาของนักกีฬาอย่างยืงยวดเพียงเท่านั้น (International Skating Union v. Commission, 2023)

เนื่องด้วยเขตอำนาจการบริหารปกครองกีฬาขององค์กรบริหารปกครองกีฬาในแต่ละชนิดกีฬาสากลนั้นเป็นไปตามหลักการบริหารปกครองที่มีอยู่เหนือบรรดาสมาคมชาติสมาชิก (National Associations) เท่านั้น เท่ากับว่าถูกตีความว่าด้วยการแข่งขันกีฬาหรือ Lex Ludica กับกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาหรือ “Lex Sportiva” บังคับใช้เหนือบรรดาสมาคมชาติสมาชิกเพียงเท่านั้น ด้วยเหตุนี้หลัก “Field of Play” จึงถูกยอมรับนับถือและถูกยึดถือเป็นหลักปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเฉพาะในวงการกีฬาสากลเพียงเท่านั้น แต่หากพิจารณาบริบทของการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติในปัจจุบัน การจัดการแข่งขันกีฬาที่ต้องมีผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดมาทำหน้าที่ทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดในสนามกีฬาตามหลัก “Field of Play” อาจไม่ได้จำกัดเฉพาะในสนามกีฬาที่ตั้งอยู่บนเขตแดนของประเทศหนึ่งประเทศใดเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการจัดการแข่งขันกีฬาสากลสามารถจัดในสนามกีฬาของประเทศที่มีความพร้อมหรือศักยภาพในการจัดการแข่งขันกีฬาได้

ในการพิจารณาการยึดถือปฏิบัติตามหลัก “Field of Play” ในเขตอำนาจการบริหารปกครองกีฬาเป็นการเฉพาะนั้น เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการจัดการแข่งขันกีฬาสากลในประเทศที่มีความพร้อมหรือศักยภาพเพียงพอที่จะจัดการแข่งขันกีฬาได้ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงสถานที่จัดการแข่งขัน และทำให้ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดต้องไปปฏิบัติหน้าที่โดยมีการปรับใช้หลัก “Field of Play” ให้เข้ากับการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในสนามกีฬา ณ ที่ตั้งอยู่ในสถานที่แห่งใดในโลกก็ได้ จึงมีความท้าทายที่ว่าหลัก “Field of Play” แม้จะถูกยึดถือมาช้านานในวงการกีฬาสากลและได้รับการยอมรับในกฎกติกาการแข่งขันกีฬา รวมทั้งกระบวนการระงับข้อพิพาทแต่ละชนิดกีฬาสากลก็ยอมรับหลักการดังกล่าว จนถึงขั้นที่ศาล CAS วินิจฉัยชี้ขาดวางบรรทัดฐานในการปรับใช้หลัก “Field of Play” แต่กระนั้น ถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นภายในรัฐหนึ่งรัฐใดหรือภูมิภาคหนึ่งภูมิภาคใด (ระดับทวีป) ของโลกแล้ว ความท้าทายที่ตามมานั้นก็คือ เขตอำนาจบังคับใช้กฎหมายของรัฐหรือกฎหมายระดับภูมิภาคที่ขึ้นอยู่กับภูมิศาสตร์และพื้นที่ทางกายภาพอันเป็นที่ตั้งของรัฐหรือภูมิภาค (ทวีป) เป็นหลัก หลัก “Field of Play” ที่องค์กรบริหารปกครองกีฬายอมรับนับถืออาจไม่ได้ถูกบัญญัติไว้เป็นกฎหมายบ้านเมืองอย่างชัดเจนหรือนำมาทำให้มีสภาพบังคับที่กลมกลืนกับลักษณะกฎหมายของรัฐหรือกฎหมายระดับภูมิภาคได้ ในทางกลับกันเมื่อองค์กรบริหารปกครองกีฬาไปจัดการแข่งขันกีฬาหรือกำกับดูแลการจัดการแข่งขันกีฬา ณ รัฐหนึ่งรัฐใด

หรือภูมิภาคหนึ่งภูมิภาคใดบนโลก ก็ย่อมต้องปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐหรือการปกครองของภูมิภาคอย่างเคร่งครัด

แต่เกี่ยวกับประเด็นการปรับใช้หลัก “Field of Play” ในการแข่งขันกีฬาที่จัดขึ้นในประเทศอันเป็นชาติสมาชิกสหภาพยุโรป ศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรป (Court of Justice of the European Union หรือศาล CJEU) ในฐานะที่เป็นสถาบันตุลาการสูงสุดของสหภาพยุโรปได้เคยมีคำวินิจฉัยในคดี C-124/21 P, Judgment ECLI:EU:C:2023:1012, 21/12/2023, International Skating Union v Commission (หรือคดี Case C-124/21 P) ที่ศาล CJEU เคยวินิจฉัยไปในทำนองที่แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างหลัก “Field of Play” อันเป็นหลักที่ยอมรับนับถือในการแข่งขันกีฬาสากล (กฎกติกาการแข่งขันกีฬาโดยแท้) กับกฎหมายแข่งขันทางการค้าสหภาพยุโรป (กฎหมายสหภาพยุโรป) เพราะศาล CJEU วินิจฉัยในทำนองที่ว่า การตัดสินหรือการชี้ขาดของผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดที่เกิดขึ้นในสนามกีฬาในระหว่างการแข่งขันกีฬากำหนดดำเนินอยู่ถูกต้องหรือไม่ ไม่ใช่เรื่องที่ศาล CJEU จะใช้อำนาจเข้าไปก้าวก้าวตัดสินว่าถูกผิดแต่อย่างใด แต่ถ้ากฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาหรือการวางบรรทัดฐานของศาล CAS เป็นเรื่องที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายแข่งขันทางการค้าสหภาพยุโรป (EU Competition Law) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาไปจำกัดสิทธิในการแข่งขันทางการค้า เมื่อสหพันธ์กีฬาสเกตนานาชาติ (International Skating Union หรือสหพันธ์ ISU) วางกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาของตนไปจำกัดสิทธินักกีฬา ห้ามไม่ให้นักกีฬาภายใต้สังกัดของตนไปแข่งขันกีฬาในการแข่งขันกีฬาที่ไม่ได้รับการรับรอง (Unauthorised Competitions) จากสหพันธ์ ISU ซึ่งจัดโดยองค์กรธุรกิจกีฬาอื่น ๆ อันเป็นนิบาตตามกฎหมายเอกชนคู่แข่งทางการค้าของสหพันธ์ ISU ถ้านักกีฬาภายใต้สังกัดของตนไปเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาที่ไม่ได้รับการรับรองจากสหพันธ์ ISU และไปแข่งขันในการแข่งขันที่องค์กรธุรกิจคู่แข่งทางการค้าของสหภาพ ISU เป็นผู้จัด นักกีฬาดังกล่าวก็จะถูกลงโทษทางวินัยฐานฝ่าฝืนกฎระเบียบว่าด้วยคุณสมบัตินักกีฬา (Eligibility Rules) โดยโทษทางวินัยที่นักกีฬาได้รับในคดีนี้ นั่นก็คือ โทษห้ามลงทำการแข่งขันกีฬาดตลอดชีวิต (Life-Time Bans) นั้นหมายความว่ากฎระเบียบว่าด้วยคุณสมบัตินักกีฬาเช่นนี้ฝ่าฝืนหลักการพื้นฐานของกฎหมายแข่งขันทางการค้าสหภาพยุโรปที่ปรากฏในมาตรา 101 และ 102 ของสนธิสัญญาว่าด้วยการทำงานของสหภาพยุโรป (Treaty on the Functioning of the European Union หรือ TFEU) (International Skating Union v. European Commission, 2023) (แม้ข้อพิพาทระหว่างนักกีฬากับสหภาพ ISU ต้นสังกัด จะเคยถูกนำขึ้นสู่การวินิจฉัยชี้ขาดของศาล CAS ในคดี CAS 2016/A/4840 International Skating Union (ISU) v Alexandra Malkova, Russian Skating Union (RSU) & Russian Anti-Doping Agency (RUSADA) ซึ่งศาล CAS วินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของ ISU ขอบด้วยกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬา และการลงโทษนักกีฬาก็มีอัตราโทษที่เหมาะสมกับได้สัดส่วนแล้วก็ตาม แต่ท้ายที่สุดศาล CJEU กลับวินิจฉัยว่า

การวางกฎระเบียบของสหพันธ์ ISU ในฐานะองค์กรบริหารปกครองกีฬาเช่นว่านี้ เป็นเรื่องของการวางกฎระเบียบไปในทำนองที่จำกัดการแข่งขันทางการค้าอย่างชัดเจนและจำกัดสิทธิเสรีภาพของนักกีฬาอย่างยิ่งยวด) จากที่หยิบยกกล่าวถึงคดี Case C-124/21 P ขึ้นมากล่าวในข้างต้นนั้น สังเกตเห็นได้ว่าศาล CJEU ไม่ได้ใช้อำนาจแทรกแซงก้าวล่วงธรรมชาติของเกมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาและการปรับใช้หลัก “Field of Play” ในการแข่งขันกีฬาในการตัดสินหรือการชี้ขาดในสนามกีฬา หากแต่ศาล CJEU เลือกวินิจฉัยเฉพาะประเด็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรีและประเด็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการลงทำการแข่งขันกีฬานักกีฬาอย่างยิ่งยวดเพียงเท่านั้น (Court of Arbitration for Sport, 2017)

บทสรุป

บทความฉบับนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบและสาระสำคัญของหลัก “Field of Play” แสดงให้เห็นว่าหลัก “Field of Play” หลักการที่ได้รับการยอมรับนับถือสืบต่อกันมาช้านานในวงการกีฬาสากล โดยถือเอาว่าผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดที่ปฏิบัติหน้าที่ในสนามกีฬาระหว่างที่การแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่นั้น มีอิสระในการใช้อำนาจทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่มีผลผูกพันให้ทีมกีฬาทุกทีมที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาหรือผู้อยู่ในขณะที่การแข่งขันกีฬากำลังดำเนินอยู่ทุกฝ่าย ต้องเคารพนับถือและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยทุกฝ่ายต้องยึดถือความเป็นที่สูงสุดของคำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่สร้างขึ้นในสนามกีฬา หลัก “Field of Play” ใช้เป็นบรรทัดฐานทางความถูกต้องชอบธรรมที่สำคัญ ซึ่งหากใครก้าวล่วงคำตัดสินหรือใช้อำนาจเข้าแทรกแซงเปลี่ยนแปลงคำชี้ขาดจะถูกมองว่าผิดซ้ำ หรือไร้การเคารพวงการกีฬา และอาจถูกนับว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎกติกาการแข่งขันกีฬา หากกฎกติกาการแข่งขันกีฬาวางหลัก “Field of Play” เอาไว้อย่างชัดเจน หรือในบางกรณีหลัก “Field of Play” ถูกบัญญัติให้เป็นหลักการภายใต้กฎระเบียบว่าด้วยการบริหารปกครองกีฬาเพื่อให้ผู้คนในวงการกีฬาเคารพนับถือคำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่สร้างขึ้นโดยผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดที่ปฏิบัติหน้าที่ในสนามกีฬา ที่ต้องมีการยึดถือหลัก “Field of Play” เช่นว่านี้ก็ล้วนแล้วแต่ให้นักกีฬา บุคลากรทางการกีฬา ทีมกีฬา และผู้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬายึดถือคำตัดสินหรือคำชี้ขาด ไปทั่วทั้งหรือสร้างความสับสนวุ่นวายจนไม่อาจดำเนินการแข่งขันกีฬาที่กำลังดำเนินในสนามกีฬาไปได้อย่างต่อเนื่อง หลัก “Field of Play” เป็นความคุ้มครองความเป็นที่สูงสุดของคำตัดสินหรือคำชี้ขาดในสนามกีฬาที่สร้างขึ้นโดยผู้ตัดสินที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมยึดมั่นในกฎกติกาการแข่งขันกีฬาอย่างเคร่งครัดหรือผู้ชี้ขาดที่ยึดถือมั่นจริยธรรมจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ทำคำชี้ขาดโดยทุจริตคอร์รัปชันอันผิดกฎระเบียบ นั้นหมายความว่าคำตัดสินหรือคำชี้ขาดจะไม่ถูกทบทวนโดยการแทรกแซงโดยการใช้อำนาจของรัฐหรือถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับสัมพันธกับการแข่งขันกีฬา ในทางตรงกันข้ามการที่ผู้ตัดสินหรือผู้ชี้ขาดในสนาม ใช้อำนาจหน้าที่ที่ตนมี

แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ได้ผลคำตัดสินหรือคำชี้ขาดที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือผิดไปจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสนาม เช่นว่านี่สถาบันใช้อำนาจบริหารปกครองกีฬาและสถาบันระดับข้อพิพาททางการกีฬาขององค์กรบริหารปกครองกีฬา รวมทั้งศาล CAS ในฐานะที่เป็นสถาบันระดับข้อพิพาททางการกีฬาชั้นสูงสุด ซึ่งมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดบรรดาข้อพิพาททางการกีฬาที่อุทธรณ์คำสั่ง คำวินิจฉัยหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดมาจากสถาบันระดับข้อพิพาททางการกีฬาขององค์กรบริหารปกครองกีฬาย่อมมีสิทธิในการทบทวนคำตัดสินที่ไม่อยู่บนพื้นฐานจริยธรรมจรรยาบรรณในการทำหน้าที่ผู้ตัดสินในสนามกีฬาหรือคำชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วยกฎระเบียบว่าด้วยวินัยผู้ชี้ขาดในสนามกีฬา

ผู้เขียนเห็นว่าในส่วนของประเทศไทยนั้น สมาคมกีฬาที่ถูกขนานนามและอนุญาตให้ใช้คำว่า “แห่งประเทศไทย” (Sports Associations of Thailand) ตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 มักทำหน้าที่ใช้อำนาจบริหารปกครองกีฬาในชนิดกีฬาของตน ควบคู่ไปกับกำกับดูแลให้บรรดาสมาชิกและผู้เกี่ยวข้องกับชนิดกีฬาของตนเคารพการทำหน้าที่ของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาตามหลัก “Field of Play” สมาคมกีฬาแห่งประเทศไทยเหล่านี้มักนำเอากรอบกติกาของสหพันธ์กีฬานานาชาติหรือสมาคมกีฬาสากลมาจัดทำกรอบกติกาของการทำหน้าที่ของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาเพื่อบังคับใช้ภายในประเทศ สหพันธ์กีฬานานาชาติหรือสมาคมกีฬาสากลมักพยายามหลอมรวมกรอบกติกาของการทำหน้าที่ของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยที่กรอบกติกาเหล่านี้มีหลัก “Field of Play” แฝงเอาไว้ ทำให้การทำหน้าที่ของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาเป็นไปอย่างอิสระ ปลอดภัยจากการแทรกแซงจากสถาบันอื่นใด หรือสภาวะกดดันใดๆ เพื่อให้ผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬา ทำคำตัดสินหรือคำชี้ขาดในการแข่งขันกีฬานบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและดำรงความถูกต้องตามกฎหมายกติกาการแข่งขันกีฬาอย่างแท้จริง อีกด้านหนึ่ง กรมพลศึกษาและการกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) ในฐานะเป็น 2 หน่วยงานหลักของรัฐในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการขั้นพื้นฐาน รวมทั้งวางมาตรฐานการกีฬาเพื่อยกระดับกีฬาไทยไปสู่สากลและใช้อำนาจพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศและกีฬา ไม่เพียงกำหนดสถานะของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาอาชีพในสนามกีฬาให้ถือเป็น “บุคลากรกีฬาอาชีพ” ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 เท่านั้น แต่หน่วยงานเหล่านี้ยังใช้อำนาจสอดส่องและกำกับดูแลให้บรรดาสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทยได้วางกฎกติกาในการแข่งขันกีฬาว่าด้วยการทำหน้าที่ของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬา พร้อมกับว่ากฎระเบียบทางการบริหารปกครองกีฬาว่าด้วยการกำหนดสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬา ตัวอย่างเช่น กรมพลศึกษาได้จัดทำ

คู่มือผู้ตัดสินกีฬาฟุตบอล (กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)ใช้เป็นมาตรฐานและหลักการชี้แนะการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬา เพื่อให้การดูแลรักษาการแข่งขันกีฬาฟุตบอลให้เป็นไปอย่างปลอดภัย บริสุทธิ์ยุติธรรม และเสริมสร้างน้ำใจนักกีฬา โดยเน้นย้ำให้ผู้มีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลหรือผู้คนในวงการกีฬาฟุตบอลเคารพนับถือคำตัดสินของผู้ตัดสินขณะทำหน้าที่ในสนามกีฬาฟุตบอล อันเป็นไปตามหลัก “Field of Play” เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนไม่พบว่ามีคำพิพากษาศาลฎีกาหรือคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ศาลใช้อำนาจตีความกฎหมายเพื่อคุ้มครองความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาแต่อย่างใด ซึ่งในอนาคตถ้ามีข้อพิพาททางการกีฬาเกี่ยวกับความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ของผู้ตัดสิน กรรมการ หรือผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬาในสนามกีฬา สถาบันตุลาการของประเทศก็อาจยึดหลัก “Field of Play” ในฐานะหลักกฎหมายทั่วไปมาปรับเข้ากับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีก็เป็นได้

เอกสารอ้างอิง

- Berman, M. N. (2010, August 27). *Let 'em play: A study in the jurisprudence of sports* (U of Texas Law, Public Law Research Paper No. 182). SSRN.
<https://doi.org/10.2139/ssrn.1667140>
- Coccia, M. (2024). The applicable law in arbitration proceedings at the Court of Arbitration for Sport. In *Arbitration as balanced administration of justice* (pp. 146–177). Brill. https://doi.org/10.1163/9789004694910_009
- Cornelius, S. (2004). Liability of referees (match officials) at sports events. *International Sports Law Journal*, 2004(1–2), 52–55.
- Court of Arbitration for Sport. (2016, August 21). *Behdad Salimi & National Olympic Committee of the Islamic Republic of Iran (NOCIRI) v. International Weightlifting Federation (IWF), CAS OG 16/28 (Final award)*. https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/FINAL_Award_16-28.pdf
- Court of Arbitration for Sport. (2017, November 6). *International Skating Union (ISU) v. Alexandra Malkova, Russian Skating Union (RSU), & Russian Anti-Doping Agency (RUSADA), CAS 2016/A/4840 (Final award)*. <https://isu-d8g8b4b7ece7aphs.a03.azurefd.net/isudamcontainer/CMS/fulldisciplinarydecision/s/pdf/CASArbitralAwardsAlexandraMalkova1731497548.pdf>

- Court of Arbitration for Sport. (2024, August 10). *The CAS Ad hoc Division partially upholds the application concerning Ana Maria Bărbosu and dismisses the one concerning Sabrina Maneca-Voinea (ROU): Olympic Games Paris 2024* [Media release]. https://www.tas-cas.org/generated/assets/lists/dceab111-07bc-435f-b5f9-de88eff9db72/CAS_Media_Release_ParisOG_15-16.pdf
- Easterbrook, L., & Sufi, S. (2024). Sports Law 101. *Legal Information Management*, 24(2), 79–83. <https://doi.org/10.1017/S1472669624000203>
- Elite Law. (n.d.). *The doctrine of the field of play*. Retrieved January 27, 2026, from <https://www.elitelaw.ch/the-doctrine-of-the-field-of-play/>
- European Court of Justice. (2023, December 21). *International Skating Union v. European Commission (C-124/21)*, ECLI:EU:C:2023:1012. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62021CJ0124>
- European Union. (2012). *Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. Official Journal of the European Union*, C326, 1–390.
- Foster, K. (2020). Lex sportiva and lex ludica: The Court of Arbitration for Sport's jurisprudence. *Entertainment and Sports Law Journal*, 18(1), Article 6. <https://doi.org/10.16997/eslj.249>
- International Football Association Board. (2025). *Laws of the game 2025/26*. <https://www.theifab.com/downloads/laws-of-the-game-2025-26-double-pages?l=en>
- Ioannidis, G. (2021). Defending the rights of athletes before the Court of Arbitration for Sport (CAS): Revising procedural and substantive aspects of sports law litigation and practice. *International Sports Law Review*, 2021(4), 57–64.
- Israel, A. (2025, May 14). Carry on: Why the field of play doctrine is the best legal outcome for international sports. *Arbitration Law Review*. <https://sites.psu.edu/arbitrationlawreview/2025/05/14/carry-on-why-the-field-of-play-doctrine-is-the-best-legal-outcome-for-international-sports/>
- Kane, D. (2003). Twenty years on: An evaluation of the Court of Arbitration for Sport. *Melbourne Journal of International Law*, 4, 1–20.
- Lebbon, M. (2012). Field of play decisions and fairness: Lessons from Sirengate. *Australian and New Zealand Sports Law Journal*, 7(1), 1–17.
- Menon, A. S. (2025). Rewinding the beautiful game: Should VAR errors warrant rematches? *Journal of Sports Law, Policy and Governance*, 7, 125–139.
- Mew, G., & Cornelius, S. (2012). *Alternative dispute resolution in the sports field*. Drug Free Sport.

- Mohamadinejad, A., Mirsafian, H., Nemes, A., & Soltanhoseini, M. (2012). Assumption of risk and consent doctrine in sport. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, 57(1), 103–114. <https://doi.org/10.2478/v10141-012-0012-5>
- O’Leary, L. (2025). Jurisprudence of the CAS Ad Hoc Division: Themes from Paris 2024. *International Sports Law Journal*, 25(2), 212–224. <https://doi.org/10.1007/s40318-025-00302-2>
- Smirnova, V., Mercado Jaén, P. J., Preuss, H., Könecke, T., & Schubert, M. (2025). The autonomy of sport concept: A scoping review. *Frontiers in Sports and Active Living*, 7, Article 1593673. <https://doi.org/10.3389/fspor.2025.1593673>